Penningen van hout Bianca Seidel

Nr. 1. Bianca Seidel en dr. Johan Eberhardt.

Ter voorbereiding van het 38ste FIDEM-congres in München dat van 15-19 oktober 2025 wordt gehouden, las u al enkele artikelen over Duitse medailleurs. Dit keer wil ik u voorstellen aan Bianca Seidel (1978) die een opleiding als beeldhouwer heeft gehad en als basismateriaal hout voor haar beelden en penningen gebruikt (afb. 1). Ze noemt zich nadrukkelijk houtbeeldhouwerìn. Vanaf de renaissance heeft Duitsland een lange traditie in het maken van houten penningen. Tegenwoordig gebruiken medailleurs vaker brons en kunststoffen. Seidel kiest voor hout in moderne uitvoeringen. Ze kwam pas in 2022 met de penningkunst in contact, toen ze werd uitgenodigd door de (in Duitsland bekende) kunstenaars Anna Franziska Schwarzbach en Eva Backofen, om mee te doen voor de tentoonstelling Homage to Käthe Kollwitz in de Maigalerie Berlin. Ze vroegen Seidel om een kunstwerk op handformaat in te zenden. Dat werd een spectaculaire start met een serie opmerkelijke penningobjecten.

Leven en werk

Bianca Seidel (1978) is geboren in Chemnitz en zoals veel kinderen was ze gek op tekenen en schilderen. Daarbij was zij graag met verschillende materialen bezig, wat zij tot op heden nog steeds doet, maar dan professioneel. Tijdens haar schooltijd was kunst haar favoriete vak en ze tekende graag naar levend model. Nadat zij in 1996 de middelbare school had afgerond was er een ruime keus voor een verdere opleiding als reclameontwerper, keramist, kostuumontwerper, theaterbeeldhouwkunst, schilderen of beeldhouwen. Eerst liep Seidel vier weken stage in het Operagebouw van Chemnitz en haalde in 1999 haar Master in kunstgeschiedenis, theaterstudies en culturele studies op de avondschool van de Universiteit voor Grafische en Boekkunsten in Leipzig.

Met de opgedane ervaringen ging zij samenwerken met het Helmnot Theater. Bij dit straattheater kon zij haar fantasie kwijt, want het gezelschap treedt op met surrealistische spektakels van muziek, lichteffecten, kleur en zeer ongebruikelijke kleding.

Er werden bijvoorbeeld kostuums voor vogelmensen ontworpen van riet en met grote reptielachtige hoofden op stelten. De maskers werden gemaakt van brandnetelstof, latex of andere rekwisieten. Daar heeft ze geleerd om de verschillende materialen toe te passen, die ze nu ook in haar penningobjecten gebruikt. Van 1999 tot 2001 volgde de jonge kunstenares een opleiding tot houtbeeldhouwer in een kleine werkplaats in de buurt van Dresden. Daar hield zij zich bezig met restauratie, ornamentsnijwerk, reliëf en figuren. Seidel kwalificeerde zich tot gezel, om vervolgens een jaar als restaurateur bij monumentenzorg aan het werk te gaan bij K. Püschner. Een studie beeldhouwen deed ze van 2002 tot 2006 aan de Westsaksische Universiteit van Zwickau bij Bruno Raetsch. Sinds 2008 werkt zij als zelfstandig kunstenaar. Ze heeft dus een brede opleiding gevolgd met hout als leidraad. Verder deed Seidel mee aan tentoonstellingen, symposia en projecten. Diverse malen fungeerde ze als jurylid en werkte als docent artistieke technieken.

Penningen van hout

Als materiaal gebruikt ze niet alleen hout, maar verwerkt ook leer, koperdraad, verf en papier. Opvallend zijn de blikken dekseltjes die zij beschildert. De ronde penningvorm is reeds aanwezig en het beschilderde oppervlak geeft de voorstelling weer. Ze maakte in 2023 van esdoornhout een serie kleine ovale landschapspenningen getiteld: *Lommatzscher Pflege September*. De tekening van het landschap op de voorzijde is met een laser gefreesd. Op de keerzijde zijn kleuren geschilderd in verdiepte vlakjes, die in het landschap voorkomen (afb. 2a). Onder de horizontale rand staat een reeks kleurencodes: 51.180142 E 13. 352706.

Nr. 2 en 2a. Lommatzscher Pflege September, esdoornhout, 70x30x9 mm, 2023. Bianca Seidel.

Het volgende penningobject is *Moeder met twee kinderen*, gegutst uit een blokje hout (af. 3).

Nr. 3 Moeder en twee kinderen, 80x70x35 mm, grenenhout, 2023. Bianca Seidel.

Seidel is zelf moeder en het verzorgen van de kinderen symboliseert zij met de ondersteunende hand. Hoe klein het ook is, het heeft een monumentale uitstraling en zou zo in het groot uitgevoerd kunnen worden.

Nr. 4. Geborgen, 60x60 mm, lindehout, 2022. Bianca Seidel.

Geborgen is de titel van een baby, liefdevol uitgesneden uit een blokje hout (afb. 4). Een hand omvat het kindje en het is een intiem kunstwerkje geworden. Dit fraaie werkstukje is aangekocht door het Munt- en penningkabinet in Berlijn. *Collagewerk* is een gebruikte en bewerkte koffiepad die met leer en papier is beplakt (afb. 5). Daarbij is dun koperdraad ingevlochten dat gedraaid een cirkel vormt. De voorzijde doet mij aan een dier denken. De keerzijde die op dezelfde wijze met leer en koperdraad is bewerkt, lijkt op een plant (afb. 5a). Normaal gooien we de koffiepad in de daarvoor aangewezen afvalbak, maar op inventieve wijze weet zij waardeloos materiaal tot waardevolle kunst om te vormen.

Nr. 5 en 5a. Collagewerk, 60x4 mm, blik, verf, papier en koperdraad. 2023. Bianca Seidel.

Penningen van hout

Nr. 6. Seelenspiegel, 85x1,3 mm, blik, verf, papier en koperdraad, 2023. Bianca Seidel.

Seelenspiegel is een geroest potdekseltje, dat de inspiratie was voor deze creatie (afb. 6). Ze heeft er leren strookjes op geplakt en een stukje wit papier als spiegel dat onderaan de voorstelling is bevestigd. De persoon die in de spiegel kijkt is getekend. Daaromheen is touw gevlochten in een cirkel. Daarna heeft de kunstenares de voorstelling beschilderd. Dit bijzondere penningobject is aangekocht door het Munt- en penningkabinet van München.

Twee blokjes van onbehandeld cederhout vormen samengevoegd *Woman in War - Woman in Love* (afb. 7). Er zijn daarop twee vrouwen afgebeeld. In het grootste stuk een vrouw met gesloten ogen *en face* die haar handen omhoog heft en haar boezem bedekt. Op het kleine deel staat een vrouw *en profile* waar een ronde vlakke cirkel haar borsten afschermt van de kijker. Zij heeft haar ogen open.

Nr. 7 Woman in War - Woman in Love, 75x70x110 mm, cederhout, 2022. Bianca Seidel.

Nr. 7a. Woman in War - Woman in Love, 75x70x110 mm, cederhout, 2022. Bianca Seidel.

De twee vrouwen symboliseren tegenstellingen (afb. 7a). Zodra de blokjes tegen elkaar staan is de volgende tekst leesbaar: *Woman in War - Woman in Love* (afb. 7). Dit penningobject had de beeldhouwster in 2023 ingezonden voor het FIDEM-congres in Florence, maar was ook door de jury geselecteerd in de top tien voor de Deutschen Medailleurpreises 2023. Het betreft de beste penningen uit de vele inzendingen van 2023. De medailleurprijs werd dat jaar gewonnen door Carsten Theumer [MK 3 2024].

Das Herz der Erde is uit esdoornhout is gesneden. Het penningobject bestaat uit gegutst hout, twee kleuren leer en verf (afb. 8). Twee figuren kijken schuin naar beneden naar het ovalen hart dat met leer is uitgebeeld. In dit ontwerp staat de mens centraal. De andere zijde van *Das Herz der Erde* is een compositie die bestaat uit vilt en verf. Het houten oppervlak is ingekerfd met een afbeelding van twee personen (afb. 8a).

Origineel

De kunstenares kan met weinig veel zeggen. Seidel gebruikt geen dure materialen, maar gebruikt wat aanwezig is in haar directe omgeving. Haar kunstwerkjes zijn alle uniek en vallen meteen op door hun originaliteit. Het zijn humorvolle en speelse penningobjecten waarbij je moet nadenken, maar waar je ook vrolijk van wordt. Ze is nog niet beïnvloed door een leermeester of stijl. Laten we hopen dat ze niet teveel naar anderen gaat kijken. Als nieuwkomer heeft ze een vliegende start gemaakt met haar penningobjecten en we wensen dat we in de toekomst meer creaties van Bianca Seidel zullen zien.

Arnold Nieuwendam

Nr. 8 en 8a. Das Herz der Erde, 100,3x50,5x8 mm, esdoornhout en leer, 2024. Bianca Seidel.

Literatuur: Kötz, Stefan. Medaillenkunst im 21. Jahrhundert - Bianca Seidel.
Foto's: 1 t/m 6. A. Nieuwendam. Nr. 7. Sergio Castelli. Nr. 8. Bianca Seidel.

BEZOEK www.egmp-vzw.be

EUROPEES GENOOTSCHAP VOOR MUNT- EN PENNINGKUNDE vzw
Koninklijke Vereniging

GENIET EEN GANS JAAR VAN:

- GRATIS TOEGANG tot alle clubactiviteiten van het EGMP en het AEN (de Franstalige zusterverenigingen).
- Verminderde toegang tot internationale ruilbeurzen.
- Het driemaandelijks tijdschrift De MUNTKLAPPER met alle praktische info over onze clubs, numismatische agenda, veilingen, nieuws over munten en penningen.
- GRATIS Jaarboek, meer dan 200 blz. numismatische artikels.

LIDGELD: België 16 €, andere landen 24 €
Betaling voor EGMP vzw
IBAN: BE48 9795 4273 6627
BIC: ARSPBE22

BEZOEK www.egmp-vzw.be EN WORDT LID!

IBNS Nederland
Nederlandse Vereniging van Papiergeldverzamelaars

Wordt ook lid!

Actieve vereniging met meer dan 200 leden en daardoor toegang tot experts op alle gebieden van papiergeld

Eigen tijdschrift *'t Watermerk*, 4 keer per jaar 40 pagina's in kleur

Beurzen: twee keer per jaar op een centrale locatie in Nederland

Eigen website met veel achtergrondinformatie

Geaccrediteerd door de *International Bank Note Society*

www.ibns.nl info.ibns@gmail.com Entingestraat 2, 7841 AW SLEEN